

Brüssel, 24. veebruar 2023
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0046(COD)

6845/23
ADD 4

TELECOM 50
COMPET 146
MI 140
IA 32
CODEC 262

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	24. veebruar 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2023) 47 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Lisatud dokumendile: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb meetmeid, millega vähendada elektroonilise side gigabitivõrkude kasutuselevõtu kulusid, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/61/EL (gigabititaristu määrus)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2023) 47 final.

Lisatud: SWD(2023) 47 final

Brüssel, 23.2.2023
SWD(2023) 47 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
mis käsitleb meetmeid, millega vähendada elektroonilise side gigabitivõrkude
kasutuselevõtu kulusid, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/61/EL
(gigabititaristu määrus)

{COM(2023) 94 final} - {SEC(2023) 96 final} - {SWD(2023) 46 final}

KOKKUVÕTE

Mõjuhinna järgmise ettepaneku kohta: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb meetmeid, millega vähendada elektroonilise side gigabitivõrkude kasutuselevõtu kulusid, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/61/EL (gigabititaristu määrus), mis tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/61/EL (kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta) läbivaatamisest

A. Vajadus meetmete järele

Mis on probleem ja miks on tegemist ELi tasandi probleemiga?

Kõigi liikmesriikide täielikul katmisel väga suure läbilaskevõimega võrkudega, sealhulgas valguskaabli ja 5G kasutuselevõtul on kaks probleemi: võrgu kasutuselevõtu kulukus ja aeglus. Kodumajapidamiste ja ettevõtjate nõudlus kiire ja kõikjal kättesaadava kvaliteetse ühenduvuse järele on aga kogu ELis kiirelt kasvanud. CoVID-19 pandeemia suurendas seda nõudlust veelgi. 2014. aasta lairibaühenduse kulude vähendamise direktiiviga (edaspidi „direktiiv“) ei ole lairibavõrkude kasutuselevõtukulude vähendamine täielikult õnnestunud. Peamiselt on selle põhjuseks asjaolu, et liikmesriikidele antud paindlikkus jätta teatavad meetmed rakendamata või kohaldada erandeid on toonud kaasa normide ebaühtlase rakendamise ELis ning teatavate sätete erineva tõlgendamise riiklike vaidluste lahendamise ja suuniste kaudu. Lisaks ei ole selle direktiivi eesmärgid ja ulatus enam turu ja tehnoloogia arenguga kooskõlas.

Mida tahetakse saavutada?

Peamine eesmärk on aidata kaasa digikümnnendi poliitikaprogrammis sätestatud 2030. aasta digikümnnendi ühenduvuseesmärkide saavutamisele, toetades sellega siseturu paremat toimimist. Võrkude leviala suurendamiseks ning väga suure läbilaskevõimega püsi- ja traadita/mobiilsete võrkude kasutuselevõtu hõlbustamiseks ELis on võetud eesmärk vähendada selliste võrkude kasutuselevõtu kulusid ja kiirendada nende kasutuselevõttu läbi kasutuselevõtu optimeerimise ja füüsilise taristu taaskasutamise ning kogu ELis võrkude kasutuselevõtu järjepidevate, optimaalsete ja digitaalsete haldusmenetluste koostamise.

Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus (subsidiiaarsus)?

Direktiivi rakendamisel saadud kogemused on näidanud, et liikmesriigid üksi ei suuda ELi ühenduvuseesmärke mõistliku aja jooksul ning era- ja avaliku sektori investeeringute kõige tõhusama kasutamisega saavutada. Meetmed, mida liikmesriigid seni on võtnud, on väga erinevad mõnikord isegi piirkondade ja kohalike omavalitsuste vahel. Selline õigusnormide ebaühtlus ei lase operaatoritel saavutada mastaabisäästu ja takistab piiriüleseid investeeringuid. See mõjutab siseturu nõuetekohast toimimist, seda eriti oma olemuselt piiriüleste rakenduste puhul, nagu ühendatud ja autonoomsed sõidukid, mille kasutamiseks on vaja väga suure läbilaskevõimega võrkude laialdast kättesaadavust. Probleemid, millega kokku puututakse, on ühesugused enamikus, kui mitte kõigis liikmesriikides.

B. Lahendused

Millised on poliitikavariandid eesmärkide saavutamiseks? Kas on olemas eelistatud variant? Kui ei, siis miks?

Analüüsiti ja hinnati nelja poliitikavarianti.

- **1. variandi** kohaselt ajakohastatakse õigusakti minimaalselt, eeskätt seatakse selle kohaldamisala fookusesse tehnoloogiliselt keerukamad võrgud ning tugevdatakse ja selgitatakse teatavaid sätteid.
- **2. variant** sisaldab 1. variandi ettepanekuid, kuid lisaks laiendatakse sellega juurdepääsu pakkumise (ja sellega seotud läbipaistvuse) kohustusi avaliku sektori võrguvälise füüsilise taristu varadele, nähtaks ette teatavad erandid väga suure läbilaskevõimega võrgu varade/ kasutuselevõtu jaoks, et lahendada

investeeringisstiimulite probleeme, ning lisatakse uusi meetmeid, et parendada lubade andmise menetlusi.

- **3. variant** tugineks 2. variandile (välja arvatud väga suure läbilaskevõimega võrgu erandite osas) ning selle kohaselt kehtestatakse uued õigusnormid ja nähtaks ette ELi tasandi suunised, et muuta füüsilisele taristule (kaasa arvatud hoonesisesele taristule) juurdepääs ja ehitustööde koordineerimine selgemaks. Samuti laiendatakse selle variandiga proaktiivse läbipaistvuse kohustusi eraõiguslikele võrguoperaatoritele ja nõutaks ühtsete teabepunktide kaudu esitatava teabe digitaliseerimist, kaasa arvatud geoviidetega teabe esitamist. Ühtlasi tugevdataks selle variandiga üldisemalt loaandmismenetlusi ja nähtaks ette hoonesisese valguskaabli paigaldamine ja siseriiklikud hoonesisese taristu standardid.
- **4. variant** hõlmaks 3. variandiga pakutut, kuid lisaks laiendatakse sellega juurdepääsukohustust ja ehitustööde koordineerimise kohustust kõigile eraõiguslikele operaatoritele ja, kui see on asjakohane, teatavatele võrguvälistele operaatoritele ning kehtestatakse hoonesisese taristu ELi standardid. Selle variandi puhul oleks olemasoleva füüsilise taristu ja kavandatud ehitustööde jaoks vaja ühist platvormi, mille kaudu saaks loataotlusi menetleda.

Kõigi variantide puhul peale esimese oleks vaja uusi õigusnorme. Üldjoontes tundub, et **3. variandi** puhul on lühiajalised rakendamiskulud ja keskpika perioodi kasu kõige paremini tasakaalus, ebavajalik regulatiivne koormus oleks minimaalne ning ühtlasi piiraks see elektroonilise side sektori kasvuhoonegaaside heitkoguseid.

Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist varianti toetab?

Kõik sidusrühmad on nõus, et kvaliteetset ühenduvust on vaja. Suur rühm operaatoreid ja enamik ettevõtjate ühendusi leiab, et ELi tasandil oleks vaja täiendavat ühtlustamist ja reguleerimist; väiksem arv operaatoreid märkis siiski, et liikmesriikidele on vaja anda ruumi otsustada, kuidas nad ELi õigusakte rakendavad. Avaliku sektori asutused suhtuvad ELi tasandi meetmetesse suurema vastumeelsusega kui operaatorid.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Prognooside kohaselt võetakse 3. variandi puhul füüsilise taristu taaskasutamise ja ehitustööde koordineerimise tulemusena kasutusele rohkem uusi võrke: 470 000 km võrreldes 250 000 kilomeetriga lähtestsenaariumi puhul. Samuti vähendaks see variant võrkude kasutuselevõtu kulusid 14,5 miljardi euro võrra ja vajalikke avaliku sektori toetusi 2,4 miljardi euro võrra. Kuni 2030. aastani saaks sedasi ära hoida 0,7 miljonit tonni kasvuhoonegaaside heidet. Tõenäoliselt oleks selline variant kasulik nii ühiskondlikult (sest väheneks linna ja maapiirkondade digilõhe) kui ka majanduslikus plaanis esmajoones tänu kokkuhoitud kulude investeerimisele.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Prognooside kohaselt on 3. variandi *ühekordsed* kulud 70 miljonit eurot. See sisaldab 15 miljonit eurot elektroonilise side võrkude pakkujatele ning ülejäänu on ette nähtud peamiselt avaliku sektori haldusasutustele seoses järjepidevate loamenetluste ja digiplatvormide sisseseadmisega. Lisaks ulatuvad vaidluste lahendamise organite ja ühtsete teabepunktide korduvad kulud 6–7 miljoni euronit.

Samas võib eeldada, et kui investeering on tehtud, aitab 3. variant elektroonilise side võrkude operaatoritel hoida *aastas* halduskuludelt kokku 40 miljonit eurot, sest paranevad juurdepääs füüsiliselt taristule ja loataotluste menetlemine. Avaliku sektori asutuste, kaasa arvatud kohalike omavalitsuste jaoks toob see samuti kaasa kokkuhoiu tegevuskuludelt. Tõenäoliselt saab kirjeldatud kasu laiendada, kui võrgupõhiseid loaplatvorme hakkavad kasutama ka

muud sektorid, nagu mitmes liikmesriigis juba tehakse.
Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?
Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) jaoks, kes ostavad gigabititeenuseid, ei ole konkreetseid kohustusi ette nähtud, kuid võrguoperaatorina tegutsevate VKEde jaoks on mõju samasugune kui muude ettevõtjate jaoks. Praegu põhjustavad juurdepääsu puudumine füüsilisele taristule ja gigabitiühenduvuse kõrged hinnad siiski suuri probleeme eeskätt VKEde ja väikeste avaliku sektori teenuste jaoks , sest see piirab nende võimalusi saada kasu saada kiirema lairibaühenduse ja täiustatud digirakendustega seonduvast tootlikkuse kasvust. Praegu riiklikul ja piirkondlikul tasandil valitsev õigusnormide ja menetluste mitmekesisus on takistuseks ka ettevõtjatele, kes soovivad saavutada mastaabisäästu, mis omakorda mõjutab ELi konkurentsivõimet.
Kas on ette näha märkimisväärsed mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?
Prognooside kohaselt tekitab eelistatud poliitikavariant kohalikele omavalitsustele <i>ühekordseid</i> kulusid umbes 35–40 miljonit eurot. Peamiselt on need kulud seotud loamenetluste ja digitaalsete loaplatvormidega. Vaidluste lahendamise organite ja ühtsete teabepunktide <i>ühekordsed</i> kulud on 10–15 miljonit eurot ning, nagu juba mainitud, <i>korduvkulud</i> on 6–7 miljonit eurot. Samas hoiaksid kohalikud omavalitsused tänu lubade andmise menetluste digitaliseerimisele ja nõudele anda juurdepääs võrguvälistele avaliku sektori rajatistele kokku 3–4 miljonit eurot aastas. Lisaks võib liikmesriikide eelarvetes oodata 2,4 miljardi euro suurust kokkuhoidu subsideerimise arvelt, mida muidu oleks vaja, et viia valguskaabelühendus 90 % kodumajapidamisteni.
Kas on oodata muud olulist mõju?
Energiatõhusamatel tehnoloogiatel, eeskätt valguskaablil ja 5G võrkudel põhinevate väga suure läbilaskevõimega võrkude kiirem kasutuselevõtt hõlbustaks ELi rohe- ja digipööret. Eelduste kohaselt peaks see ühtlasi vähendama elektroonilise side töö elektrimahukust ja seeläbi ka kasvuhoonegaaside heitkoguseid, kuigi andmeliikluse kiirem kasv võib selle mõju neutraliseerida. Ka olemasoleva füüsilise taristu ulatuslikum taaskasutamine ja ehitustööde parem koordineerimine võivad muuta võrkude kasutuselevõtu keskkonnasäästlikumaks.
Proportsionaalsus?
Ettepanek sisaldab sihipäraseid poliitikameetmeid, mille intensiivsus on eesmärkidega proportsioonis. Selles käsitletakse kõiki asjaomaseid valdkondi tervikliku meetmete kogumiga ja nähakse ette piirangud, mis tagavad proportsionaalsuse, nt erandid võrguoperaatorite ja avaliku sektori asutuste läbipaistvuskohustustest ning lubade vaikimisi heakskiitmine, et võtta arvesse põhiseaduslikke aspekte.
D. Järeelmeetmed
Millal poliitika läbi vaadatakse?
Komisjon esitab määruse hindamise kohta aruande viis aastat pärast määruse jõustumise kuupäeva.